

Az egregyi búcsú

Magyarországon mindenkinek van valamilyen gyermekkori emléke valamely falusi búcsúról. Ebben viszatérő elem a vurstli, a körhinta, az idősebbeknek a mézeskalács, a fiatalabbaknak a vattacukor, esetleg valami más édes csemege. A férfiak kezében sör, vala-

hol hátul a teke ütemes száraz koppanása, a vásárosok standjai előtt sóvárgó gyermekek és bukszájukat nyitogató nagymamák. Azonban ne tévesszenek meg az emlékeink: a búcsú egy vallási ünnep, amely egyben lehetőséget adott a családok találkozására is.

A katolikus egyház tanítása szerint búcsúnak számít valamelyik búcsújáróhely látogatása, ott a gyónás és az áldozás elvégzése, illetve bizonyos imák elmondása. Kialakulása azzal magyarázható, hogy az Isten bizonyos helyeken jobban meghallgatja a kérést, és megjelenésével vagy csodák által megszenteli azt a helyet.

Egreden Szűz Máriának tulajdonították Tombi Juli, illetve más történet szerint a vak kislány, Katica csodás gyógyulását, és a Tormavölgyben csordogáló patak körül kiépített szentkútnál 1867 óta gyűlnek össze Kisboldogasszony napján a környékbeli zarándokok.

A magyarok, németek és délszlávok által egyaránt kedvelt búcsújáróhely egyre nagyobb tömegeket vonzott. A kárászi plébánián vezetett historia domus tanúsága szerint 1949-ben volt a legszebb a búcsú, ám ebben benne volt a kommunista rendszer elutasítása is. Ebben az évben legalább ötezer hívő jött össze, a lányok helyi képeslapokat árultak, és az ebből befolyt pénz a templom építésére fordították. 1953-ban már a stáció képeit megjelenítő fakeresztek álltak a templom körül, és a búcsú előtti éjjel gyertyás keresztúti ájtatosságot végeztek a hívek. A következő napon óriási létszámban jelentek meg az asszonyok által feldíszített kút körül. Szentés Károly plébános szerint „el lehet mondani, hogy most már nem-

csak a „Hegyhát” részek búcsújáró helye az egregyi kegytemplom. Az ország minden tájáról zarándokolnak ide jámbor hívek. Budapestről egy csoport jelentkezett az idén. De jönnek Tolnából, Somogyból, Zalából is szép számmal.”

A templomban a távolabbról jövők már szombat éjjel virrasztottak. A különböző falukból érkezők saját zászlaik alatt jöttek, többségükben gyalog, de a motorral vagy kocsival utazók is gyalogszerrel léptek be a faluba. Maga a búcsú hajnali ötkor kezdődött a Szentkút feletti keresztnél, jó idő esetén mindig szabadtéri mise volt, csak az idősek ültek be a templomba és hallgatták végig a szertartást onnan. A búcsú napján egészen az áldozásig nem evett, nem ivott senki. A magyar után, elsősorban a kisújbányaiak miatt, német nyelven is tartottak istentiszteletet, majd litánia zárta az ünnep szakrális részét. Ezután a csoportok külön-külön leültek falatozni. A keresztek,

zászlókat hazafelé imádkozva vitték a falu határáig, majd ott kocsira rakták és immár szabadon hazavonultak.

A búcsúból már délután elkezdődött és mivel ez ismerkedési lehetőség volt a fiatalok számára, minden, eladósorban levő lány igyekezett részt venni rajta. A lányokkal maradtak az anyák is, akik hajnali két óráig is vártak gyermekükre, majd együtt indultak haza, akár Hosszúheténybe is. Sok kedves történet fűződik ezekhez a bálókhoz.

Az 1980-as években az utazási lehetőségek bővülése és az új szórakozási lehetőségek kialakulása miatt az egregyi búcsú is sokat veszített vallási jellegéből. Ám mivel ekkor jöttek össze a szétszóródott családok, a búcsú családi ünnepé is vált, és ez fenntartotta az érdeklődést iránta. Az asszonyok egész héten takarítottak, vasárnap pedig hagyományosan gazdag ebéd várta a rokonokat. Ezt minden alkalommal rétes és kalács zárta, és aki nem sültöt rétest, azt a szájára vette a falu, lustának bélyegezték.

Az egész ünnepekört a hétfői kisbúcsú zárta, amikor a szomszédok összjöttek, elfogyasztották a maradékot, és bizony kevesen dolgoztak aznap. Mára a búcsú sokban leegyszerűsödött, de szerencsére fennmaradt, és továbbra is a falu legnagyobb ünnepének számít.

AZ EGREGYI HAGYOMÁNYOKAT LEJEGYZETTE:

DR. VARGA SZABOLCS

FOTÓK: MÜLLER NÁNDOR